

Καθήκοντα νοσηλευτικού προσωπικού χειρουργείου

Αικατερίνη Κρασανάκη-Πετροχείλου, Προϊσταμένη Μαία Χειρουργείου Περιφερειακού Γενικού Νοσοκομείου – Μαιευτηρίου Αθηνών «ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ».

Γενικά

Το νοσηλευτικό προσωπικό του χειρουργείου μας περιλαμβάνει μαιές και ελάχιστο αριθμό αδελφών νοσηλείας, καθώς και τους τραυματιοφορείς.

Αυτό είναι απαραίτητο, γιατί εκτός του ότι βοηθάει στενά τους χειρουργούς στο έργο τους, έχει και την ευθύνη της οργάνωσης και διατήρησης ασφαλούς περιβάλλοντος του χειρουργείου, της ευθύνης της ετοιμότητας του απαραίτητου υλικού και την ευθύνη της νοσηλείας του ασθενή που πρόκειται να χειρουργηθεί.

Η νοσηλευτική του χειρουργείου είναι συνδυασμός δυναμικής συμπεριφοράς και υψηλής τεχνικής, με σκοπό τη φροντίδα του ασθενή και την παροχή βοήθειας στο ιατρικό προσωπικό για την εκτέλεση προληπτικών, θεραπευτικών και επείγουσών επεμβάσεων.

Καθήκοντα μαιών ή νοσηλευτριών

Για κάθε χειρουργική επέμβαση, μεταξύ των μελών της χειρουργικής ομάδας απαραίτητα πρέπει να υπάρχουν δύο μαιές ή νοσηλεύτριες.

Η μία εκτελεί καθήκοντα εργαλειοδότησης και ονομάζεται «εργαλειοδότρια» και η άλλη καθήκοντα κυκλοφορίας και ονομάζεται «νοσηλεύτρια κυκλοφορίας».

Και οι δύο μαζί πρέπει να προγραμματίζουν και να συντονίζουν τις ενέργειές τους

έτσι, ώστε το αποστειρωμένο και μη αποστειρωμένο μέρος της διαδικασίας της επέμβασης να εξελίσσεται ταυτόχρονα.

Καθήκοντα νοσηλεύτριας κυκλοφορίας

Η νοσηλεύτρια κυκλοφορίας δεν είναι ντυμένη με αποστειρωμένα ρούχα, και έτσι είναι ελεύθερη να κυκλοφορεί για να διευθύνει το μη αποστειρωμένο περιβάλλον και να επιτηρεί το αποστειρωμένο. Πρέπει πάντα να είναι διπλωματούχος και να έχει τα παρακάτω προσόντα:

- Ικανότητα οργάνωσης και διοίκησης, να τηρεί τους κανονισμούς του νοσοκομείου, να γνωρίζει τις βασικές αρχές της άσηπτης τεχνικής – και να τηρεί αυτήν την αυστηρότητα – να αντιλαμβάνεται το επίπεδο γνώσεων του βοηθητικού προσωπικού και να το κατευθύνει σωστά.
- Να γνωρίζει τα σχετικά με τα υλικά αποστείρωσης των εργαλείων κλπ., να γνωρίζει τη χρήση των μηχανημάτων και την ασφαλή λειτουργία τους.
- Να δρα με ταχύτητα σε επείγοντα περιστατικά και να γνωρίζει την τεχνική εκτέλεσης της επέμβασης.
- Να ενδιαφέρεται για την ασθενή – ως άτομο – και για την αξιοπρέπειά της.

Οι νοσηλεύτριες κυκλοφορίας ελέγχουν αν οι προθάλαμοι ετοιμασίας ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού είναι εξοπλισμένοι με το απαραίτητο υλικό.

Δηλαδή: Αν οι βρύσες λειτουργούν με

Αγρυπνη είναι και η μέριμνα για τις δύσκολες περιπτώσεις.

αντισηπτικά διαλύματα, αν υπάρχουν στη θέση τους οι μάσκες, οι αποστειρωμένες βούρτσες, τα αποστειρωμένα γάντια, οι μπλούζες και οι νάυλον ποδιές – για τις κολπικές επεμβάσεις – αν οι κάδοι για τα λερωμένα βρίσκονται στις θέσεις τους και είναι έτοιμοι κλπ.

Μέσα στην αίθουσα διεξαγωγής των επεμβάσεων ελέγχει και τακτοποιεί το χειρουργικό τραπέζι, δηλαδή την ύπαρξη του τετράγωνου για την ακινητοποίηση του ελεύθερου χεριού, του τετράγωνου κάλυψης των ποδιών στο σημείο που τοποθετείται η ζώνη ασφαλείας της ασθενούς και φυσικά φροντίζει να υπάρχει η ζώνη. Τακτοποιεί στη θέση τους τα τραπέζια της εργαλειοδότριας.

Τους κάδους με τα άχρηστα και τα λερωμένα τους τοποθετεί στη γωνία του τραπέζιού εργαλειοδότησης, στα πόδια της ασθενούς και δίπλα από το σημείο που βρίσκεται ο αναισθησιολόγος.

Ελέγχει την ύπαρξη διαθερμίας και αναρρόφησης και την ασφαλή λειτουργία τους για την ασθενή και το προσωπικό. Σε άλλο τραπέζι φροντίζει να έχει τα ράμματα και όλα τα εξαρτήματα και υλικά, όπως ρύγχη αναρροφήσεων, θερμοκαυτήρες, κομπρέσες, παροχετεύσεις,

καθετήρες, τολύπια, γάζες, αντισηπτικές λάμες, δοχείο διάλυσης για παρασκευάσματα, σωληνάρια για τυχόν καλλιέργειες υγρών κλπ. Ελέγχει τη λειτουργία του προβολέα, κλείνει όλες τις τυχόν ανοιχτές πόρτες, που μπορεί να υπάρχουν μεταξύ καθαρών και ακαθαρτων χώρων. Φροντίζει τη λειτουργία του κλιματισμού – ανάλογα με την εποχή – προστατεύοντας πάντα την ασθενή και σκεπάζοντάς την με κουβέρτα, φροντίζει δηλαδή να υπάρχει κουβέρτα μέσα στο χώρο.

Μέχρι να γίνουν όλα αυτά, η υπεύθυνη έχει δώσει εντολή στους τραυματιοφορείς να φέρουν τις ασθενείς από τις διάφορες αίθουσες και κλινικές. Αφού έρθει η ασθενής με το ιστορικό της, ενημερώνεται για το ονοματεπώνυμο της ασθενούς και για το ιστορικό της.

Κατόπιν φροντίζει να δώσει εντολή – αφού ρωτήσει τον αναισθησιολόγο και ελέγξει αν η χειρουργική ομάδα έχει έρθει – να μπει η ασθενής στο αντίστοιχο χειρουργείο. Κατά το χρονικό διάστημα που ο ειδικευόμενος γιατρός και ο τραυματιοφορέας κάνουν την προετοιμασία της ασθενούς, εκείνη είναι στον προθάλαμο όπου πλένονται οι γιατροί και η εργαλειοδότρια. Ανοίγει το αποστειρωμένο πακέτο με τις μπλούζες και τους τις δίνει για να ντυθούν.

Σημειώνω εδώ, ότι οι αποστειρωμένες βούρτσες τοποθετούνται στη θέση τους λίγο πριν αρχίσει το πλύσιμο, περίπου 15 λεπτά πριν. Όταν η εργαλειοδότρια αρχίσει να στεγνώνει τα χέρια της, η νοσηλεύτρια κυκλοφορίας ανοίγει τον αποστειρωμένο δίσκο που έχει τοποθετήσει στο τραπέζι και πηγαίνει να δέσει τη μπλούζα της εργαλειοδότριας.

Της δίνει γάντια μέσα στο πακέτο με τις μπλούζες. Τα γάντια των γιατρών τα δίνει στην εργαλειοδότρια μέσα στο χειρουργείο, να τα φορέσει εκείνη στους για-

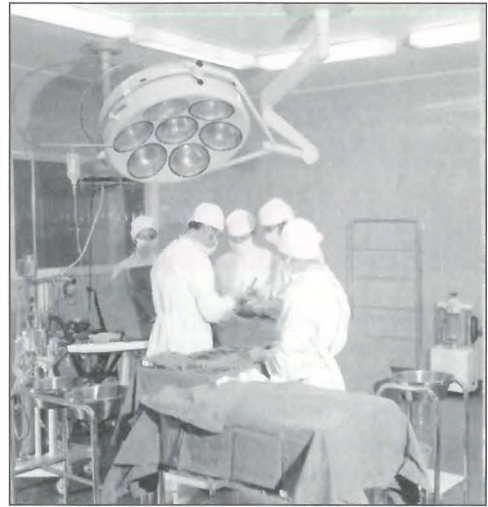
τρούς. Τη μάσκα και τη σκούφια τα φοράει η χειρουργική ομάδα στον προθάλαμο πριν αρχίσει να πλένεται. Τον προβόλεα του χειρουργείου τον έχει ήδη ανάψει ο τραυματιοφορέας. Αφού ανοίξει η εργαλειοδότρια το δίσκο της με τα εργαλεία η νοσηλεύτρια κυκλοφορίας της δίνει όλα τα απαιτούμενα υλικά, και αφού καλυφθεί η ασθενής με τα αποστειρωμένα καλύμματα βοηθάει την εργαλειοδότρια να πλησιάσει τα αποστειρωμένα τραπέζια της δίπλα στην ασθενή.

Η νοσηλεύτρια κυκλοφορίας δεν εγκαταλείπει ποτέ την εργαλειοδότρια όσο λειτουργεί το χειρουργείο της. Φροντίζει ώστε όσες φορές χρειαστεί τραυματιοφορέας να είναι από πολύ πριν μέσα στο χειρουργείο. Ουδέποτε προσφέρει σκαμπό για να καθήσει η εργαλειοδότρια και σε περίπτωση ανάγκης ειδοποιεί την προϊσταμένη για αντικατάστασή της.

Επιβλέπει ώστε κάθε τι άχρηστο και λερωμένο να πετιέται στους αντίστοιχους κάδους, όπως π.χ. κομπρέσες, τολύπια, γάζες, ράμματα κλπ. και όχι επάνω στο πάτωμα. Αν κάποια από αυτά πέσουν κάτω τα μαζεύει με την ειδική λαβίδα και τα πετάει στους κάδους, διατηρώντας έτσι καθαρό το δάπεδο.

Αφού βγει το παρασκεύασμα το παίρνει, ρωτάει το γιατρό τί είναι – ανεξάρτητα αν βλέπει ότι είναι μήτρα με ή χωρίς εξαρτήματα – γράφει στη φορμόλη και μετά το τέλος της επέμβασης στέλνονται στο εργαστήριο, εκτός βέβαια και αν είναι υλικό για ταχεία βιοψία.

Καθ' όλη τη διάρκεια της διεξαγωγής της επέμβασης είναι ο «άγγελος-φρουρός» της ασηψίας και ταυτόχρονα και της ασθενούς. Έχει όλο το δικαίωμα να κάνει παρατηρήσεις και να προτρέπει όλους όσους εργάζονται στο χώρο της να τηρούν τους όρους ασηψίας. Ουδέποτε μιλάει άσχημα ή αντιμιλάει στη χειρουργι-

Σε πλήρη επάρκεια τα σύγχρονα επιστημονικά μέσα.

κή ομάδα. Με πραότητα ας αντιμετωπίσει ίσως άδικες παρατηρήσεις και ας αναφερθεί στην προϊσταμένη της. Έτσι, θα είναι πλέον κερδισμένη πάντα.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Ποτέ από το χώρο του χειρουργείου δεν απομακρύνεται υλικό αν προηγουμένως δεν έχει τελειώσει η επέμβαση. Υλικά, όπως εργαλεία που έχουν πέσει κάτω, δεύτερο ή τρίτο πακέτο κομπρέσες ή γάζες, βρόμικα τολύπια κλπ. δεν στέλνονται στην αποστείρωση, γιατί μπορεί να χρειαστεί να ψαχτούν σε περίπτωση απώλειας κάποιου υλικού.

Όταν τελειώσει η επέμβαση και οι τραυματιοφορείς έχουν ήδη βγάλει την ασθενή από το χειρουργείο, αφού απομακρυνθούν και τα εργαλεία κλπ., η νοσηλεύτρια κυκλοφορίας ειδοποιεί τη βοηθό θαλάμου και τις γυναίκες της καθαριότητας να μπουν για να καθαρίσουν το χώρο του χειρουργείου. Όσο χρόνο η ασθενής μένει στην ανάνηψη, η νοσηλεύτρια κυκλοφορίας είναι υποχρεωμένη να παρακολουθεί την ασθενή της αν π.χ. αιμορρα-

γεί το χειρουργικό τραύμα, αν έχει ούρα ή δεν λειτουργεί ο καθετήρας, γιατί τα

υπόλοιπα σημεία ήδη τα έχει αναλάβει η νοσηλεύτρια αναισθησιολογίας.

Αντισύλληψη και ο ρόλος της Μαίας-Μαιευτή πάνω σ' αυτόν τον τομέα

Γεωργία Ποντίκη, Μαία.

Ο έλεγχος της αναπαραγωγής είναι κεκτημένο δικαίωμα του ανθρώπου. Η προσπάθεια για τον έλεγχο της γονιμότητας αρχίζει από πολύ παλιά. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούσαν δεν είχαν καμιά επιστημονική βάση. Ήταν εμπειρικές ή αυτοσχέδιες και πολλές φορές επικίνδυνες για τη ζωή της γυναίκας.

Τι σημαίνει όμως ο όρος «αντισύλληψη»; Είναι τα μέσα και οι τεχνικές που καταφέρνουν να αναστείλουν τη γονιμότητα με τρόπο παροδικό και ανατρέψιμο, ή να εμποδίσουν την εγκατάσταση του γονιμοποιημένου ωαρίου στην κοιλότητα της μήτρας.

Σκοπός τώρα στην αντισύλληψη είναι να ξεχωρίσεις την αναπαραγωγή από το sex, ώστε τα ζευγάρια να μπορούν να εκφράσουν τα αισθήματα αγάπης και να ικανοποιήσουν τις σεξουαλικές επαφές χωρίς το φόβο της ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης. Μόνο στα τελευταία 30 χρόνια έχει αρχίσει να υπάρχει επιστημονικό ενδιαφέρον για τον έλεγχο της γονιμότητας, που οδήγησε στην επινοήση νέων μεθόδων με σχετικά μικρές παρενέργειες ή περιορισμένους κινδύνους, όπως αποδείχθηκε με τη μακροχρόνια εφαρμογή και μελέτη.

Η μαία από παλιά αποτελούσε ένα από τα βασικά στελέχη στον τομέα ελέγχου της γονιμότητας, με σκοπό να προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο οικογένειες επι-

θυμητές με πλήρη σωματική και ψυχική υγεία. Παράλληλα, είναι ο οδηγός στην προσπάθεια να δώσει τα μέσα σε κάθε ζευγάρι να ρυθμίσει το μέγεθος και την ανάπτυξη της οικογένειάς του, στον κατάλληλο χρόνο με τις κατάλληλες συνθήκες. Αυτό γίνεται πραγματικότητα με την ενημέρωση και τη λύση αποριών πάνω σε θέματα αντισύλληψης και μάλιστα στην τρυφερή εφηβική ηλικία.

Η ομαδική ενημέρωση εμποδίζει την παραπληροφόρηση καθώς και τις προκαταλήψεις και τους φόβους που τη συνοδεύουν, χωρίς να είναι απόλυτο ότι τους εξαλείφει.

Μπορεί να προτρέπει κυρίως τις γυναίκες να χρησιμοποιούν μια αντισυλληπτική μέθοδο, να τις ενημερώνει για ότι αφορά τις μεθόδους αυτές, τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα, τις παρενέργειες και την αποτελεσματικότητά τους. Για να πετύχει βέβαια το ρόλο της, πρέπει να αποκτήσει την απαραίτητη εμπιστοσύνη και το σεβασμό από το εκάστοτε άτομο που θα έχει απέναντί της.

Τέλος, η μαία ή ο μαιευτής πρέπει να βοηθούν το άτομο που απευθύνεται σ' αυτούς ώστε να ξεπερνάει το άγχος και το φόβο που μπορεί να οδηγήσουν σε ψυχοκαταπιεστικές καταστάσεις, οι οποίες είναι δυνατόν να έχουν δυσμενή επίδραση στην αποτελεσματικότητα και επιτυχία των αντισυλληπτικών μεθόδων.